

10.) Zaštitna oprema

Korisnik je obavezan nositi odgovarajuću zaštitnu odjeću, posebno rukavice, kombinezon, gumene čizme i zaštitu za lice ili sigurnosne naočale prilikom miješanja, punjenja, primjene i pranja uredaja za aplikaciju.

Minimalna lična zaštitna oprema koja se preporučuje za vrijeme primjene sredstva za zaštitu bilja sastoji se od zaštitnog odijela, rukavica otpornih na hemikalije, gumenih čizama i šešira/kape.

11.) Dodatne mjere opreza

Nepravilna primjena povećava mogućnost kontaminacije korisnika. Zbog toga sredstva za zaštitu bilja ne treba primjenjivati za vrijeme jakog vjetra, neophodno je suho razdoblje od nekoliko sati nakon tretiranja i svakako je potrebno izbjegavati primjenu sredstva tokom najtoplijeg dijela dana.

Redovno provjeravati ispravnost uredaja za primjenu prije početka sezone i najmanje jednom tokom sezone primjene FFS kako biste osigurali pravilnu i kvalitetnu aplikaciju. Odmah nakon primjene sredstva za zaštitu bilja treba očistiti dijelove lične zaštitne opreme koja se iznova može koristiti, a dijelove opreme za jednokratnu upotrebu treba baciti.

Potrebno je oprati ruke i istuširati se. Zabranjena je konzumacija alkoholnih pića prije, a i za vrijeme primjene sredstva. Tokom pripreme i primjene sredstva nemojte jesti ni pitи. Pušenje predstavlja faktor rizika tokom svih faza primjene ovih proizvoda.

INSTITUT ZA ZDRAVLJE
I SIGURNOST HRANE

KORACI SIGURNE PRIMJENE FITOFARMACEUTSKIH (FFS) SREDSTAVA ZA ZAŠТИTU BILJA

ZAKONSKA REGULATIVA

- ZAKON O FITOFARMACEUTSKIM SREDSTVIMA BOSNE I HERCEGOVINE („Službeni glasnik BiH”, broj 49/04 definije pojам sredstava za zaštitu bilja ili fitofarmaceutskog sredstva FFS)
- PRAVILNIK O OBVEZAMA KORISNIKA FITOFARMACEUTSKIH SREDSTAVA „Službeni glasnik BiH”, broj: 101/12 kojim se propisuju obaveze korisnika fitofarmaceutskih sredstava po pitanju pravilne upotrebe FFS; detaljniji uslovi po pitanju stručnog ospozljivanja, te sadržaj i način provjere znanja iz FFS.

INSTITUT ZA ZDRAVLJE
I SIGURNOST HRANE

FITOFARMACEUTSKA SREDSTVA (FFS) MOGU SE UPOTREBLJAVATI SAMO KADA POPULACIJA ŠTETNIKA I KROVA DOSTIGNE EKONOMSKI PRAG ŠTETNOSTI ILI KAD SU POVOLJNI VREMENSKI USLOVI ZA RAZVOJ BILJNIH BOLESTI I ŠTETNIKA.

KORACI SIGURNE PRIMJENE FITOFARMACEUTSKIH (FFS) SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA

1.) Pravilna upotreba

Korisnik je obavezan FFS primjenjivati u skladu sa Zakonom i podzakonskim propisima donesenim na osnovu Zakona, te u skladu sa ovim Pravilnikom. Prilikom upotrebe FFS korisnik mora poštovati i propise koji uredjuju zaštitu voda, zaštitu okoliša, sigurnosti na radu, zbrinjavanje otpada i javnog reda. Učinak fitofarmaceutskog sredstva često zavisi više od pravilne i pravovremene upotrebe, nego od samog sredstva.

2.) Etiketa s uputstvom za upotrebu

FFS je obavezno primjeniti u skladu s uputstvom za upotrebu, uzimajući u obzir navode, upozorenja, obavještenja i ograničenja ili zabrane na etiketi.

FFS se mogu koristiti na gajenim biljkama samo u propisanoj dozi uključujući i koncentraciju u vremenskom razdoblju u skladu sa uputstvom za upotrebu.

3.) Rukovanje FFS

Pri tretiranju korisnik mora sprječiti izloženost ljudi, životinja, ptica i vodenih organizama FFS i upotrijebiti najbolju metodu tretiranja u smislu dobre prakse za zaštitu bilja i okoliša. Korisnik je obavezan poštovati propisano najmanje vremensko razdoblje koje treba proći od primjene FFS do:

- a) sjetve ili sadnje gajene biljke koja se zaštićuje,
- b) sjetve ili sadnje gajene biljke koja slijedi u plodoredu, dopuštanja ulaska ljudi ili životinja na tretiranu površinu (radna karenca),
- c) berbe, žetve, košnje, vadenja iz tla i prerade uskladištenih poljoprivrednih proizvoda ili puštanja domaćih životinja na ispašu (karenca).

4.) Sprečavanje zanošenja FFS

Tretiranje mora biti izvedeno na način koji sprečava zanošenje na susjedna zemljišta ili gajene biljke uzimajući u obzir smjer i brzinu vjetra. Tretiranje na zemljишima ili gajenim biljkama koje graniče sa vrtićima, školama, sportskim objektima, medicinskim centrima i staračkim domovima, zahtijeva posebnu pažnju, uključujući i privremeni prekid tretiranja, ako je to potrebno.

5.) Upotreba FFS u blizini voda i zaštita pčela

Zabranjeno je tretiranje, priprema FFS i pranje uredaja za aplikaciju FFS u blizini izvora voda, vodotokova, bunara, jezera, mora, drugih površinskih i podzemnih voda, te objekata za snabdijevanje pitkom vodom.

Zabranjeno je izливati ostatke FFS u: izvore voda, vodotoke, kanale, bunare, jezera, mora i druge površinske i podzemne vode. U vrijeme cvjetanja poljoprivrednih kultura, korisnik je obavezan najmanje 48 sati prije tretiranja kontaktnim FFS opasnim za pčele obavijestiti pčelare koji se nalaze u krugu 3-6 km.

Korovi i trave u fazi cvjetanja u višegodišnjim zasadima, u trenutku tretiranja FFS koja su opasna za pčele, moraju biti pokošeni ili na drugačiji način treba sprječiti da FFS dode s njima u dodir. U vrijeme cvjetanja gajenih biljaka zabranjena je primjena sistemičnih FFS opasnih za pčele. Primjena kontaktnih FFS opasnih za pčele u vrijeme cvjetanja gajenih biljaka dopuštena je samo u noćnim satima i to počevši od dva sata nakon zalaska do dva sata prije izlaska sunca.

6.) Zbrinjavanje otpada

Nakon upotrebe FFS, s praznom ambalažom se mora postupati u skladu s uputstvom na etiketi. Ne koristite praznu ambalažu u druge svrhe. Ambalaža koja nije pravilno isprana i očišćena može zagaditi okolinu i predstavljati potencijalnu prijetnju javnom zdravlju, životinjama i divljači. Ne koristiti praznu ambalažu od pesticida za držanje hrane i pića.

7.) Čuvanje FFS

FFS treba skladištiti u originalnoj ambalaži koja je zatvorena i smještena u odvojenim prostorijama od onih namijenjenih skladištenju prehrabnenih proizvoda i hrane za životinje. FFS se mora čuvati u originalnoj ambalaži, odvojeno od hrane i hrane za životinje, te drugih predmeta opće upotrebe, izvan dohvata djece, uz odredene uslove po pitanju temperature, vlage i svjetlosti i u skladu s drugim uslovima navedenim na etiketi.

8.) Vođenje evidencije

Korisnik je obvezan voditi evidenciju o upotrebi FFS na otvorenom, zatvorenom i u zaštićenom prostoru i mora se čuvati najmanje tri godine.

Podatke u evidenciju upisuje korisnik FFS, tj. osoba koja je obavila tretiranje, a evidenciju čuva pravna ili fizička osoba kod koje je obavljeno tretiranje.

9.) Obuka za korisnike

Korisnik je obvezan pohadati program obuke za korisnike, koji obuhvata osnovnu i naprednu obuku. Svrlja obuke je podizanje svijesti korisnika o potencijalnim rizicima FFS na zdravlje ljudi i okoliš i upoznavanje sa odgovarajućim mjerama za smanjenje tih rizika kod upotrebe FFS.